

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3Cdo/177/2017                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7107201020                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 22.02.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Emil Franciscy           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:7107201020.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu MUDr. E. V., bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. Monikou Mattovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Zvonárska č. 8, proti žalovanému L. V., bývajúcemu v M., o vypratanie bytu, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 20 C 10/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2017 sp. zn. 11 Co 117/2015, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Žalobca sa v konaní domáhal, aby žalovanému bola uložená povinnosť vypratať do 15 dní byt č. X na prízemí domu so súpisným č. XXXX, ktorý sa nachádza v M. na I. ulici č. X, v katastrálnom území B. a v katastri je vedený na liste vlastníctva č. XXXXX (ďalej len „sporný byt“). Tento dom vydala v roku 1988 U. F. a MUDr. W. P. (oprávneným osobám v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách) obchodná spoločnosť Hutné stavby, a.s. (povinná osoba). Rodičia žalobcu nadobudli sporný byt kúpou v roku 1998. Po nich ho nadobudol žalovaný v roku 2003 kúpou zmluvou a následnou dohodou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti. Takto, do výlučného vlastníctva žalobcu nadobudnutý, sporný byt užíva žalovaný bez právneho titulu.

2. Okresný súd Košice I (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. novembra 2014 č.k. 20 C 10/2007-231 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázať, že sporný byt bol žalovanému pridelený do osobného užívania rozhodnutím o pridelení bytu z 2. mája 1990 č.j. 8/2/05/90 vydaným Hutnými stavbami, š.p. (dom, v ktorom sa nachádza sporný byt, získal tento štátny podnik do správy hospodárskou zmluvou z 21. novembra 1988 o prevode správy národného majetku od inej organizácie, ktorá tento národný majetok dovtedy spravovala). Uvedené rozhodnutie, ktoré má všetky formálne aj obsahové náležitosti rozhodnutia podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, bolo vydané oprávneným subjektom, na to riadne doručené žalovanému, s ktorým bola uzavretá platná dohoda o

odovzdání a prevzatí bytu a následne mu boli vydané evidenčné listy pre výpočet úhrady za užívanie bytu. Na tomto základe dospel súd prvej inštancie k záveru, že takto - v súlade so zákonom - založený užívateľský právny vzťah sa v zmysle § 871 Občianskeho zákonníka zmenil na nájom bytu žalovaným. V súvislosti s riešením otázky aktívnej legitímácie žalobcu poukázal súd prvej inštancie na § 16 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a konštatoval, že kúpna zmluva, ktorou nadobudli sporný byt rodičia žalobcu, je absolútne neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka), lebo vlastníak domu môže byť previesť iba do vlastníctva nájomcu ako však bolo zistené, rodičia žalobcu neboli nájomcami sporného bytu. Z týchto dôvodov neopodstatnenú žalobu zamietol.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. februára 2017 sp. zn. 11 Co 117/2015 napadnutý rozsudok potvrdil; rozhodol tiež o nároku žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania. V súlade s prechodným ustanovením § 470 ods. 2 prvá veta Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) posúdil podmienky prípustnosti podaného odvolania a žalobcom uplatnené odvolacie dôvody podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016. Odvolací súd sa v zmysle § 387 ods. 2 CSP stotožnil s dôvodmi napadnutého rozsudku, predovšetkým s tým, že žalovaný neužíva sporný byt bez právneho titulu, ale v rámci právneho vzťahu nájmu bytu. Žalobca v tomto spore ani len netvrdil, že by nájom bytu žalovaného zanikol niektorým zákonom ustanoveným spôsobom. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku, ale tiež k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd poukázal na právny názor, ktorý vyslovil už v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 2013 sp. zn. 11 Co 306/2011, a v zhode so súdom prvej inštancie konštatoval, že uzavretím platnej dohody o odovzdaní a prevzatí sporného bytu vzniklo žalovanému právo osobného užívania podľa predpisov účinných do 31. januára 1991, ktoré sa v zmysle § 817 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmenilo na právo nájmu bytu. Poznamenal, že žalobca dôvodne pochybní správnosť záveru o nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie - sporný byt skutočne nenadobudol kúpou (ako nesprávne uviedol súd prvej inštancie), ale dohodou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Tento omyl súdu prvej inštancie nevedol však k vydaniu vecne nesprávneho rozsudku. Podstatným pre rozhodnutie súdu o zamietnutí žaloby bolo totiž to, že žalovaný je nájomcom sporného bytu, ktorý neužíva neoprávnené. Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovia nedôvodne namietajú, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Tvrdil, že napadnuté potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú podľa jeho názoru predstavuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 46/1997. Podľa presvedčenia dovolateľa je sporný byt žalovaným užívaný bez právneho titulu, lebo nevyhnutným predpokladom vzniku práva osobného užívania bytu v čase, kedy mu bol sporný byt pridelený do osobného užívania, bolo rozhodnutie štátneho orgánu (národného výboru) so zákonom stanovenými formálnymi a obsahovými náležitosťami, ktoré v danom prípade vydané nebolo - rozhodnutie vydal na to neoprávnený subjekt (Hutné stavby Košice, š.p.). Pokiaľ také rozhodnutie vydal nepríslušný subjekt, nemohla byť platne uzavretá dohoda o odovzdaní a prevzatí sporného bytu a žalovaný sa nemohol stať jeho osobným užívateľom a (neskôr) ani nájomcom. Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa

novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň vyvodzuje prípustnosť z ustanovenia § 421 ods. 2 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom, alebo dokonca tieto názory akceptovali, prípadne myšlienkovy na ne nadviazali a rozviedli alebo z nich vychádzali (3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017).

11. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

13. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už odvolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, protirečiacich si) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých odvolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

15. K otázke možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a (zároveň) písm. b/ CSP najvyšší súd v iných právnych veciach (viď napríklad rozhodnutia 6 Cdo 13/2017, 6 Cdo 21/2017) uviedol, že „uplatnenie obidvoch dovolacích dôvodov naraz (t. j. dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP) sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje - odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 123/2017 najvyšší súd k možnosti vyvodzovania prípustnosti dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a zároveň písm. b/ a c/ CSP uviedol, že „súčasná existencia všetkých týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálená a zároveň, že dovolacím súdom nebola riešená, resp. že je ním riešená rozdielne“ [poznámka: sťažnosť, ktorá bola podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Vec prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmto právnym názorom, nadväzujúc naň dodáva, že pokiaľ procesná strana v dovolaní tvrdí, že pri rozhodovaní o niektorej právnej otázke existuje „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“, od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že pri riešení predmetnej právnej otázky ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, lebo táto otázka je (prípadne bola) dovolacími senátmi najvyššieho súdu rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). K tomu istému záveru dospel aj iný senát najvyššieho súdu, ktorý v uznesení sp. zn. 4 Cdo 14/2017 konštatoval, že „uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP sa vzájomne vylučuje, pretože ak odvolací súd rozhoduje o danej právnej otázke rozdielne, nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu“.

16. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, odvolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, odvolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu v bode 36. predmetného uznesenia uviedol, že „zásada, podľa ktorej dovolateľ nemôže uplatniť popri sebe viaceré, navzájom protichodné alebo logicky sa vylučujúce dôvody prípustnosti dovolania, sa

neuplatňuje iba vo vzájomnom (horizontálnom) vzťahu ustanovení § 420 a § 421 CSP, ale tiež vo vnútri týchto ustanovení [vo vertikálnom usporiadaní jednotlivých dôvodov prípustnosti dovolania v rámci toho istého ustanovenia (samostatne v rámci § 420 CSP a v rámci § 421 CSP)].

17. Vec prejednávajúci trojčlenný senát najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v tomto rozhodnutí veľkého senátu (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP), skúmal prípustnosť dovolania žalobcu len podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jej dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP). V ďalšom sa sústredil na otázku, či sa dovolací súd svojim rozhodnutím odklonil od právnych záverov vyjadrených v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 46/1997, a či je teda dovolanie žalobcu prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

18. V rozhodnutí z 24. júna 1999 sp. zn. 3 Cdo 46/1997, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky ako judikát R 46/1999, najvyšší súd uviedol nasledovné:

18.1. V zmysle § 871 Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 509/1991 Zb., ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník (ďalej len „zákon č. 509/1991 Zb.“) sa právo osobného užívania bytu a právo užívania iných obytných miestností a miestností neslúžiacich na bývanie vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, mení sa dňom účinnosti tohto zákona na nájom. Účelom tohto ustanovenia bolo zaistiť ochranu všetkých doterajších užívateľov bytov a vytvoriť pre doterajšie užívacie vzťahy stav dostatočnej právnej istoty.

18.2. Podľa platných právnych predpisov pred vydaním zákona č. 509/1991 Zb. však existoval striktný (kogentný) pridelovací systém, ktorý sa týkal prakticky všetkých bytov. Štátne byty, podnikové byty, byty ministerstva vnútra a byty v domoch ľudových bytových družstiev prideloval vždy národný výbor [§ 24 zákona č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi (ďalej len „zákon č. 41/1964 Zb.“)]. Pri posledných troch typoch bola ingerencia národných výborov zoslabená tým, že byt bol pridelovaný na návrh organizácie. Oproti tomu dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu, ktorou vzniklo (proces konštituovania sa uzatvoril) právo byt užívať, dojednávala s občanom príslušná organizácia, ktorá obytň dom spravovala. Išlo teda o iný subjekt, odlišný od štátneho orgánu, ktorý byt prideloval.

18.3. Z uvedeného vyplýva, že aby právo užívania bytu občanovi mohlo vôbec vzniknúť, to znamená, aby mohlo dôjsť k uzavretiu platnej dohody o odovzdaní a prevzatí bytu medzi vlastníkom domu a občanom (§ 155 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991), muselo byť rozhodnutie (ako administratívny akt s určitými formálnymi a obsahovými náležitosťami) o pridelení bytu vydané v zmysle § 154 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. decembra 1991 právoplatné a vykonateľné podľa predpisov o správnom konaní (§ 52 zákona č. 71/1967 Zb.). Ak by takéto rozhodnutie chýbalo, aj prípadná dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu by bola neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka a fakticky obsadený byt by bolo treba vždy považovať za protiprávne získaný - pravda za predpokladu, že išlo o byt, ktorý sa podľa zákona č. 41/1964 Zb. prideloval - a to bez ohľadu na to, či sa občan svojvoľne nasťahoval do bytu, alebo či sa doň nasťahoval na základe dohody o odovzdaní a prevzatí bytu, ktorú uzavrel s organizáciou spravujúcou bytový majetok, resp. s vlastníkom domu. Ak totiž občanovi byt príslušný orgán nepridelil, nemá spôsobilosť na uzavretie dohody o odovzdaní a prevzatí bytu; ak by však takúto dohodu uzavrel, bola by neplatná od samého počiatku (ex tunc) a nemohla by sa ani dodatočne konvalidovať.

18.4. Treba pripomenúť, že uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sa vzťahovalo na prípad, v ktorom (úplne) absentovalo rozhodnutie o pridelení bytu do osobného užívania. V právnej vete predmetného judikátu to najvyšší súd vyjadril nasledovne: „Ak išlo o byt, ktorý sa podľa zákona č. 41/1964 Zb. prideloval a takéto administratívne rozhodnutie chýba (§ 154 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. decembra 1991), dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu (§ 155 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. decembra 1991) je neplatná a fakticky obsadený byt treba považovať za byt získaný protiprávne. V takomto prípade neexistoval právny vzťah spôsobilý zmeniť sa na nájom podľa § 871 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

19. V danom prípade rozhodujúci skutkový a právny stav, na ktorý sa vzťahovalo rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 46/1997, sa líši od skutkového a právneho stavu významného pre rozhodnutie v preskúmanom spore. Pokiaľ v právnej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3

Cdo 46/1997 išlo o prípad, v ktorom administratívne rozhodnutie o pridelení bytu do osobného užívania chýbalo (vôbec nebolo vydané), v danom spore bola dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu uzavretá po vydaní rozhodnutia o pridelení bytu do osobného užívania žalovaného. Už len z tohto dôvodu preto neobstojí námietka žalobcu, že odvolací súd sa odklonil od riešenia právnej otázky vyjadreného v judikáte R 46/1999.

20. Dovolateľ, akcentujúc tú časť textu odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 46/1997, v zmysle ktorej právne predpisy platné do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. upravovali striktný (kogentný) pridelovací systém, tvrdí, že v danom prípade absentuje rozhodnutie štátneho orgánu (národného výboru) o pridelení bytu do osobného užívania žalovaného a že na tom nič nemení skutočnosť, že rozhodnutie o pridelení bytu vydala organizácia Hutné stavby, š.p. Táto dovolacia argumentácia žalobcu nasvedčuje tomu, že žalobca dostatočne nezohľadňuje podstatnú skutočnosť, a to, že v súlade s vtedajším právnym poriadkom vydával rozhodnutia o pridelení bytu nielen štátny orgán (národný výbor), ale v niektorých prípadoch, i keď v menšom množstve, tiež „iný orgán príslušný podľa predpisov o hospodárení s bytmi“ (viď § 154 Občianskeho zákonníka v znení do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb.). Takýmto „iným orgánom príslušným podľa predpisov o hospodárení s bytmi“ boli napríklad orgány vojenskej správy (§ 26 zákona č. 41/1964 Zb.), organizácie stavajúce byty v podnikovej bytovej výstavbe z vlastných zdrojov (§ 25 ods. 1 zákona č. 41/1964 Zb.), organizácie majúce služobné byty (§ 67 zákona č. 41/1964 Zb.), predstavenstvo jednotného roľníckeho družstva (§ 25 ods. 2 zákona č. 41/1964 Zb.). V zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 41/1964 Zb. platilo, že podnikové byty, vojenské byty, byty Ministerstva vnútra a byty v domoch ľudových bytových družstiev sa pridelujú podľa poradníka, ktorý organizácie hospodáriace s podnikovými bytmi, orgán vojenskej správy, orgán Ministerstva vnútra a ľudové bytové družstvo zostavujú na krátke časové obdobie, najmenej však na 3 mesiace. Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 41/1964 Zb. uchádzačom zapísaným do poradníka pracovníkov organizácii alebo do poradníka členov ľudového bytového družstva bolo možné prideliť byt len vtedy, ak poradník schválil miestny národný výbor. V danom prípade samo odôvodnenie rozhodnutia o pridelení bytu do osobného užívania žalovaného uvádza, že byt bol pridelený na základe poradníka schváleného rozhodnutím (štátneho orgánu) zo 17. apríla 1990 č. Byt./1192/1990 Bl. ObNV I.

21. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd sa pri riešení právnych otázok, na ktorých založil svoje rozhodnutie, neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prezentovanej v danom prípade judikátom R 46/1999; na tom základe dovolací súd uzavrel, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.